

הנדון: פסק דין תקדימי בתיק שנוהל ע"י עו"ד מירית המהווה הכרה בזוגיות חד מינית – במסגרת אישור הסכם ממון והסכם הורות בין בנות זוג מאותו המין

בית המשפט לענייני משפחה בתל אביב נתן באחרונה תוקף של פסק דין להסכם ממון ולהסכם הורות בין בנות זוג מאותו המין. בתמ"ש 44720/06 מדובר בזוג נשים מ' ו-נ' אשר מקיימות משק בית משותף וחיי זוגיות מלאים החל משנת 2002. בספטמבר האחרון אף התרחב התא המשפחתי עת נולדה לבנות הזוג בת.

כחלק מהמאבק להכרה במסגרת המשפחתית המיוחדת, בקשו בנות הזוג להסדיר ביניהן את ההיבט הממוני בחייהן וחשוב מכך את ההיבט ההורי בחייהן, הנוגע לבתן המשותפת ולילדיהן המשותפים העתידיים להיות.

לפיכך פנינו לבית המשפט על מנת ליתן תוקף של פסק דין להסכם לחיים משותפים ולהסכם להורות משותפת אשר ערכתי בין השתיים.

מיותר לציין את החששות שהתלוו למהלך הן מצד בנות הזוג והן מצדי כבאת כוחן, וזאת נוכח העובדה שבקשות מסוג זה אינן מאושרות חדשות לבקרים – עקב שאלת סמכות בית המשפט לענייני משפחה לדון בהסכמים בין בני זוג מאותו המין.

ויובהר, תוכן ההסכם בין בנות הזוג לא עמד כלל בסימן שאלה, עצם הסמכות של בית המשפט לענייני משפחה (כמי אשר דן רק בסוגיות משפחתיות) הוא העניין שבמחלוקת, והשאלה היא האם בית משפט זה רשאי לדון בהסכם זה, כלומר האם מערכת זוגית חד מינית הינה תא משפחתי לצורך החוק?

כיוון שזוגיות חד מינית אינה מעוגנת בחקיקה, שופטי בית המשפט לענייני משפחה חלוקים בדעותיהם בעניין סמכותם לאשר הסכמים כגון דה ועל כן פסיקתם סותרת ומגוונת (בעניין זה, שלושה שופטים שונים: שטופמן, שנהב וגייפמן בשלוש החלטות שונות סרבו לאשר הסכמים בין בני זוג מאותו המין. לעומתם השופטים גרניט ורוטשילד אישרו הסכמים כאמור).

חוסר העקביות בפסיקת בתי המשפט לענייני משפחה, בסוגיה, מוביל לכך שלמעשה בני זוג מאותו המין אשר מגישים הסכמים לאישור בית המשפט, תלויים בתפיסת עולמו ובשיקול דעתו של אותו שופט אשר בקשתם מונחת על שולחנו.

מדובר במצב דברים מקומם, אשר חוטא לעקרונות השוויוניות בפני החוק.

מיותר לציין כי מדינת ישראל חרטה על דגלה עוד בהכרזת העצמאות כי "מדינת ישראל תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדלי דת גזע ומין".

מן המפורסמות הוא כי בית המשפט העליון, במספר רב של פסקי דין הביע את דעתו בעניין זה וקבע כי קיים איסור להפלות הפלייה בלתי רלוונטית. בעקבות פסיקה זו אף תיקן המחוקק חוקים רבים לפיהם אין להפלות אדם מחמת נטייתו המינית (בעניין זה ראו סעיף 2 (א) לחוק שוויון הזדמנויות בעבודה, תשמ"ח - 1988; חוק לשון הרע תשכ"ה - 1965; חוק למניעת הטרדה מינית תשנ"ח - 1998 ועוד).

ואולם, לצערי הרב, למרות כל ההתקדמות המשמעותית אשר מתבטאת בפסיקה ובחקיקה טרם הוסדר הנושא הבסיסי ביותר והוא ההכרה בזוגיות חד מינית.

Mirit Rabinovich Law Office

מהבחינה הזו, נראה כי בהחלטת בית המשפט אשר ניתנה בעניין מ' ו- נ' חלה התקדמות משמעותית ובלשון בית המשפט מפי השופט שטרק: "יש גם לומר כי הבקשה שבפני מתייתרת, כי ניתן למסד את הקשר החוזי כאן בין המבקשים על פי דיני החוזים. אישור בית המשפט על פניו, בהליך זה מיותר. **אולם, נוכח ההבנה, כי המטרה היא אך ורק להביא להכרה בזוגיות חד מינית מבחינה משפטית יינתן לכך התוקף כאמור**".

במילים אחרות, בית המשפט כותב, ברחל ביתך הקטנה, כי כעקרון מדובר בקשר חוזי אשר מתקיים כשלעצמו, מעצם העובדה ששני אנשים בגירים חתמו עליו מרצונם. וכי אין צורך באישור בית המשפט, ואולם, כיוון שמדובר בבנות זוג מאותו המין, ברור לבית המשפט כי מטרת אישור ההסכם, דווקא בבית המשפט לענייני משפחה (על כל המשתמע מכך) היא המטרה האמיתית, זאת לצורך ההכרה בזוגיות חד מינית. ועל כן מתוך ההבנה הנ"ל מאשר בית המשפט את ההסכמים (הסכם ממון והסכם הורות) בין מ' לבין נ'.

שינוי זה וההכרה בזוגיות החד מינית אינה יכולה להתערער גם אם בהמשך דבריו כותב השופט שטרק כי: "**אין בכך לקבוע שאותו זוג נשואים זל"ז**".

שכן משפט זה אינו יכול לדור בכפיפה אחת עם ההכרה המשפטית המפורשת אשר מעניק השופט באישור ההסכמים הנ"ל, ועל כן נראה כי מדובר בסתירה פנימית לוגית.

מצד אחד, השופט מאשר את ההסכמים כאקט משפטי של הכרה בזוגיות חד מינית ומאידך כותב השופט כי אין בכך כדי להכיר בנישואי בנות הזוג.

ברור לכל, וכפי שאף כותב זאת השופט בהמשך פסק הדין, כי הנושא הערכי של הכרה בנישואין חד מיניים הינו נושא אשר על בית המחוקקים לתת דעתו עליו.

ואולם, מרגע שקבע השופט שטרק בפסק הדין כי הינו מאשר את ההסכמים **כהכרה בזוגיות חד מינית מבחינה משפטית**, וכי "**בית המשפט הינו מצפון החברה**", למעשה נותן הוא את דעתו גם בשאלה הערכית של הכרה בזוגיות חד מינית.

פרשנות אחרת של פסק הדין תהיה כזו החוטאת להגיון הבריא ויהיה בה כדי לרוקן מתוכן את החלטת בית המשפט להכיר בזוגיות חד מינית מבחינה משפטית (כפי שכותב השופט שטרק בהחלטתו).

אין ספק כי החלטת בית המשפט בענייננו מהווה אבן דרך משמעותית בהכרה מלאה של הזכות הבסיסית היא הזכות להכרה בזוגיות/נישואין חד מיניים, והבשילה העת כי המחוקק לא יעצום עיניו לתמורות החלות הן בציבור בוחריו והן בפסיקת בתי המשפט ויכיר בצורה מפורשת, בחוק, בזכותן של זוגות חד מיניים להינשא זה לזה ויפה שעה אחת קודם.

הכתבה פורסמה ביום 25.12.06 באתר האינטרנט

<http://www.gogay.co.il/content/article.asp?id=3086>

להחלטת השופט בתיק ולמשמעות החלטה ניתנה התייחסות במסגרת הכתבות הבאות:

<http://www.nfc.co.il/Archive/001-D-118467-00.html?tag=20-25-13>

<http://www.haaretz.co.il/hasite/pages/ShArtPE.jhtml?itemNo=804465&contrassID=2&subContrassID=6&sbSubContrassID=0>

http://www.bambili.com/bambili_news/katava_main.asp?news_id=21643&sivug_id=3

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3343075,00.html>

<http://www.pridezine.com/content/article.asp?id=3086&fromCat=1&fromScat=77>